

Старі Кобзарі

Володимир Приймак

Як я лише починав працювати в редакції, приніс мені Антон три книги "Кобзаря" видання 1914 року. Були вони без обкладинок, посередині проштрикнуті ножом, так, ніби в серце хтось увігнав багнет. Антон сказав, що це російські солдати штрикнули штиком, коли в селі стояли в роки Першої світової війни. Трагічною долею Шевченкової книжки перейнялася і цюця Петруня, що працювала в палітурному цеху районної друкарні. Того ж таки дня зробила перепліт, дала тверді обкладинки, ще й обтягнула палітурки новеньким темно-коричневим дермантином. Я вже збирався на вечірній рейс, як в кабінеті задзвонив телефон. На тому кінці був начальник КДБ, він коротко назвав своє прізвище, звернувся до мене по імені і сказав, що я повинен прийти на 9-ту ранку. Вже не пам'ятаю, як ішов на автобусну з тими трьома "Кобзарями", як їхав додому, з автобуса пішов до Антона. Він невимовно радів, притискав "Кобзарі" до грудей, обмацував дермантинові обкладинки, хвалив роботу і, звісно, мене.

— А ти чого такий зелений?..

Я розповів.

— Та не бери до голови... А може, він нічого ще не знає... А може, просто по роботі...

О 9-ій начальник КДБ мене запитав:

— Що там у редакції?.. Що балакають?..

— Та нічо не балакають, пишуть...

— Пишуть...

— Пишуть...

— Ну, якби що — то ти нам... Зрозумів?..

Я промовчав.

— Зрозумів?!

— Та зрозумів, зрозумів...

— Йди!..

Я пішов. На контакт більше не вийшли, визнали безперспективним. Увечері вийшов Антон до автобуса.

— Ну що?..

— Не взнали...

— А я тобі казав...

Приніс мені Антон збірку поезій Степана Будного, з яким вони навчалися на одному факультеті в Чернівецькому університеті. Степан мав стати в ряд з найвизначнішими українськими поетами, але в неповних 25 його нещадно з'їдав рак. Жорстокий біль виливався у вірші. "... І ви не побачите, ні, ніколи мене старим, щастя судилось мені бути завжди молодим..." І все життя, коли буду в'їжджати у його Струсів,

що по дорозі на Тернопіль, буду повертати голову в бік цвинтаря, де серед хрестів журавка схилила крило на Степанове плече.